

ΜΑΘΗΜΑ 20
ΠΙΣΩ ΑΠΟ ΤΙΣ ΚΟΥΡΤΙΝΕΣ
Ή ΠΩΣ Ο ΚΛΑΥΔΙΟΣ ΕΓΙΝΕ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΑΣ

ΚΕΙΜΕΝΟ

Claudius quinquagesimo anno aetātis suae imperium cēpit mirabili quodam casu. Exclūsus ab insidiatōribus Caligulae, recesserat in diaetam, cui nomen est Hermaeum. Paulo post rumōre caedis exterritus prorepsit ad solarium proximum et inter vela praetenta foribus se abdidit. Discurrens miles pedes eius animadvertit; eum latentem adgnōvit; extractum imperatōrem eum salutāvit. Hinc ad commilitōnes suos eum adduxit. Ab his in castra delātus est tristis et trepidus, dum obvia turba quasi moritūrum eum miserātur. Postero die Claudius imperātor factus est.

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

Ο Κλαύδιος στο πεντηκοστό έτος της ηλικίας του κατέλαβε την εξουσία χάρη σε κάποιο παράδοξο τυχαίο γεγονός. Όταν διώχτηκε από τους δολοφόνους του Καλιγούλα, είχε αποσυρθεί σε θερινή κατοικία, που ονομάζεται Ερμαίο. Λίγο αργότερα, τρομοκρατημένος (επειδή τρομοκρατήθηκε) από τα νέα της σφαγής, σύρθηκε προς το πιο κοντινό λιακωτό και κρύφτηκε ανάμεσα στα παραπετάσματα που κρέμονταν στην πόρτα. (Ένας) στρατιώτης που έτρεχε εδώ κι εκεί παρατήρησε τα πόδια του· τον αναγνώρισε που κρυβόταν· αφού τον τράβηξε έξω, τον προσαγόρευσε αυτοκράτορα. Από εκεί τον οδήγησε στους συντρόφους του. Από αυτούς μεταφέρθηκε στο στρατόπεδο λυπημένος και έντρομος, ενώ το πλήθος που τον συναντούσε τον λυπόταν σαν να επρόκειτο να πεθάνει. Την επόμενη μέρα ο Κλαύδιος έγινε αυτοκράτορας.

ΔΕΥΤΕΡΕΥΟΥΣΕΣ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

-cui nomen est Hermaeum: Δευτερεύουσα αναφορική επιθετική πρόταση ως προσδιοριστική στο diaetam. Εισάγεται με την αναφορική αντωνυμία cui και εκφέρεται με οριστική, καθώς δηλώνει πραγματικό γεγονός, σε χρόνο Ενεστώτα, γιατί αναφέρεται στο παρόν.

-dum obvia turba quasi moritūrum eum miserātur: Δευτερεύουσα επιρρηματική χρονική πρόταση ως επιρρηματικός προσδιορισμός του χρόνου στο περιεχόμενο της κύριας με ρήμα το delatus est. Εισάγεται με το χρονικό σύνδεσμο dum και εκφέρεται με οριστική, διότι εκφράζει πραγματικό γεγονός. Συγκεκριμένα εκφέρεται με οριστική Ενεστώτα, ανεξάρτητα από το χρόνο της κύριας -στην κύρια υπάρχει Παρακείμενος (delatus est)- και εκφράζει το σύγχρονο και μάλιστα τη συνεχιζόμενη πράξη στη διάρκεια της οποίας συμβαίνει η πράξη της κύριας πρότασης στο παρελθόν. (Έχουμε λατινισμό του dum.)

ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΑ Α΄ ΚΛΙΣΗΣ	ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΑ Γ΄ ΚΛΙΣΗΣ	ΕΠΙΘΕΤΑ Β΄ ΚΛΙΣΗΣ
diaeta – ae Θ	pes, pedis Α	proximus –a –um
turba – ae Θ	imperator - toris Α	trepidus –a –um
Caligula – ae Α	miles, militis Α	obvius –a –um

		commilito, -onis A	paulus –a –um
ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΑ Β΄ ΚΛΙΣΗΣ		rumor - oris A.	posterus –a –um
Claudius, -ii/-i A		insidiator, oris A	quingagesimus –a –um [τακτικό αριθμητικό]
annus, -i A		aetas, atis Θ	
castra, -orum O		caedes, is Θ	ΕΠΙΘΕΤΑ Γ΄ ΚΛΙΣΗΣ
Hermæum, -i O		foris, is Θ	mirabilis –is –e
imperium, -ii/-i O		nomen, inis O	tristis –is –e
solarium, -ii/- i O			
velum - i O			ΑΝΤΩΝΥΜΙΕΣ
	ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΑ Δ΄ ΚΛΙΣΗΣ		Is, ea, id (οριστική)
	casus, casus A		Se (προσωπική)
			suus, sua, suum (κτητική)
	ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΑ Ε΄ ΚΛΙΣΗΣ		hic, haec, hoc (δεικτική)
	dies, diei A		qui, quae, quod (αναφορ)
			quidam, quaedam, quoddam (αόριστη επιθετική)

PHMATA
saluto - salutavi - salutatum - salutare 1
miseror - miseratus sum - miseratum - miserari [αποθετικό] 1
exterreo - exterrui - exterritum - exterrere 2
lateo - latui - ---- - latere 2
abdo - abdidi - abditum - abdere 3
adduco – adduxi – adductum – adducere 3
adgnosco - adgnovi - adgnitum - adgnoscerere 3
animadverto - animadverto - animadversum - animadvertere 3
discurro - discu(cu)rri - discursum - discurrere 3
excludo - exclusi - exclusum - excludere 3
extraho - extraxi - extractum - extrahere 3
praetendo - praetendi - praetentum - praetendere 3
prorepto - prorepsi - proreptum - prorepere 3
recedo - recessi - recessum - recedere 3
capio - cepi - captum - capere 3
morior - mortuus sum- mortuum -mori [αποθετικό](MTX ΜΕΛ moriturus)3
defero - detuli - delatum – deferre
fio - factus sum - fieri

1. Να μεταφέρετε τα αρσενικά ουσιαστικά της γ΄ κλίσης στην αντίστοιχη πτώση του άλλου αριθμού.
2. Να γράψετε τη γενική και αφαιρετική πληθυντικού των θηλυκών της γ΄ κλίσης.
3. Να κλίνετε στον ενικό αριθμό τα ουσιαστικά μαζί με τα επίθετα που τα συνοδεύουν: mirabilis casus, posterus dies.
4. Να κλίνετε στον πληθυντικό αριθμό τα ουσιαστικά μαζί με τις αντωνυμίες που τα συνοδεύουν: hic annus, illud nomen.

5. Να γράψετε τη γενική ενικού και πληθυντικού των ουδέτερων προσηγορικών ονομάτων της β' κλίσης.
6. Να γράψετε την δοτική και αιτιατική ενικού των πρωτόκλιτων ουσιαστικών του κειμένου (κύριων και προσηγορικών).
7. defero: Να κλίνετε την οριστ. του ενεστώτα της παθ. φωνής.
8. Να σχηματίσετε τις μετοχές της ενεργητικής και παθητικής φωνής των ρημάτων profero, cario, excludo.
9. Με ποιες λέξεις του κειμένου έχουν ετυμολογική συγγένεια οι παρακάτω λέξεις της ν.ε.:

- α) κάζο (= το αναπάντεχο περιστατικό που προκαλεί αναστάτωση ή στενοχώρια)
- β) δίαιτα = (ν. ε.: τρόπος διατροφής τον οποίον ακολουθεί κανείς, αρχ. ελλ.: η κατοικία, το οίκημα, το δωμάτιο)
- γ) βέλο (= το πέπλο της νύφης, το λεπτό δικτυωτό ύφασμα που καλύπτει τα γυναικεία καπέλα).
- δ) θύρα
- ε) λάθος < λανθάνω
- στ) τέντα
- ζ) τύρβη (= θόρυβος, ταραχή)